

FOAIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul Abonamentului :		Prețul inserțiilor :	Correspondențele sînt a se adresa redacțiunei
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. - cr.		Pentru publicațiunile oficîose, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.	„FOAIA DIECESANĂ“;
„ „ „ pe 1/2 an . . . 2 „ 50 „			eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la
„ România și străinătate pe an . . . 14 franci			Tipografia diecesană în Caransebeș.
„ „ „ „ pe 1/2 an 7 „			

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 2196 Șc. ex 1891.

Prin aceasta se face cunoscut, cumcă esamenle de calificăciune pentru învățători, în anul acesta se vor ținea la Consistoriul nostru diecesan în 2/14. Septembrie și zilele următoare.

Însinuările la examen au să se facă cel mult până în 25. I. e. st. vechiu.

La însinuare să se alătore:

1. Estrasul de botez.
2. Atestatele din toate cursurile de pedagogie, și
3. Taxa examenului în sumă de 10 fl. ori atestat de paupertate pentru cazurile provăzute în §. 125. al. 2. din statutul organic.

Caransebeș, în 2/14. August 1891.

Episcopul diecesan:

Nicolae Popea, m. p.

Nr. 1947 B ex 1891.

Concurs.

Pe baza §-lui 7 din regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Consistoriul diecesei gr. or. române a Caransebeșului, aprobând concursul compus în ședința comitetului protopresbiteral ținută la 1. Iuliu a. e. pentru postul de protopresbiter gr. or. român în tractul Ciacovei, îl publică pe acela în următoarele:

Competenții la acest post au să dovedească, cumcă posed calificăciunea prescrisă în concludul

de sub Nr. prot. 111. a măritului Congres național-bisericesc din anul 1888.

Emolumentele împreunate cu acest post sînt:

I. Sesiunea, birul și stola parohiei a doua din Voiteg, apoi sesiunea parohiei redusă după repozitul preot Sofroniu Murgu din Ghilad, care sesiune se confere din partea Consistoriului diecesan spre mai bună subsistință a protopresbiterului.

-II. Taxele pentru școlile de cîmînie după usul și măsura de până acuma.

III. Birul protopresbiteral anual dela preoți, conform punctului 32. alinea c) din rescriptul declaratoriu dela anul 1779, și adevcă 100 oca (un Hecto 54 litre) de grâu dela fie-care preot cu parohie.

IV. Paușalul de călătorie, ce se va presta din partea Consistoriului diecesan în mărimea votată anualminte de venerabilul Sinod eparchial și care de presinte face 200 fl.

V. În fine alte emolumente, precum sala mobilată, oferită de comitetul protopresbiteral, încuviințată de Sinodul protopresbiteral și aprobată de Consistoriul diecesan ca cancelarie protopresbiterală în Ciacova.

Doritorii de a recurge la acest post vor subșterne petițiunile lor, instruite cu documinte autentice despre calificăciunea și ocupăciunea lor de până acuma, Consistoriului diecesan în termen de 30 de zile, socotite dela prima publicare în „Foaia diecesană.“

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 31. Iuliu 1891.

Consistoriul diecesan.

PARTEA NEOFICIALĂ.

O călătorie în satele românesce din Istria,

de

Teodor T. Burada.

(Urmare)

Partea I.

Călătoria prin sate.

După o călătorie de vreo trei oare, am ajuns la *Pas*. De acolo se vede muntele Maggiore și o mare parte din Vlasia; de pe vârful muntelui se vede la o depărtare foarte mare, dimineața când răsare soarele se zice, că se zărește cu o ochiană bună *Veneția*, insula *Veglia* și altele.

Din *Pas* trecui pe la castelul *Belai*, și apoi prin satul românesc *Letai*, care are vr'o 9 case împrăștiate printre ripi și petri; în apropiere se află pădurea *Pisulea* și *Migovița*. Trecurăm înainte spre *Posert*, sat românesc, având în dreapta cum mergi pădurea *Bucovița*, și după o oară de călătorie din *Pas*, am ajuns în comuna românească *Susnevizza*.

Drumul până acolo e foarte bun, căci nu-i decât șose. În acele părți pământul e foarte roditoriu, crescă păpușoiu, grâu, secară, cânepă, orz, cartofi, fasole, varză, etc., vii sânt foarte multe, și puține sânt cultivate ca la noi cu haragi; acolo vițele viei sânt prinse de arbori care sânt mai toți jugaștri, departe ca la trei pași unul de altul, astfel că nu mai este nevoie de haragi.

În *Susnevizza*, sânt aproape 400 locuitori, ne-am dus în gazdă la consilierul comunal Francisc Scrob. El ne-a primit cu cea mai mare bucurie. D. Scrob e comerciantul cel mai avut dintre toți locuitorii români din Vlasia, e deștept și cu știință de carte; și acestuia i-am spus scopul călătoriei mele în acele locuri și am vorbit mult despre starea de plâns a acestei nobile colonii române, și ce e de făcut pentru a deștepta pe acești locuitori.

După aceea am început a cerceta obiceiurile lor la nunți, la înmormântări, la născeri, și la diferite împrejurări ale traiului lor, am pus pe note câte-va cântece care se obișnuiesc pe la ei, care le cântă pe singurile instrumente de muzică ce au: *Foalele* și *Supetele*. Foalele le-am cumpărat și le-am luat cu mine.

Am luat note și despre danțurile lor pe care le voi descrie mai la vale.

Reposatul Ion Maiorescu nu putu cu nici un chip să vadă pe acești oameni jucând, din pricină că preotul lor slav și catolic, care are mare autoritate asupra-le, nu voia să le îngăduie de loc să joace, spunând că danțul e un ce imoral.

Ion Maiorescu în cartea sa citată la pag. 51. spune următoarele relativ la aceasta:

„Eu speram că astăzi, ca în zi de Duminecă, voju vedea jocurile acestor oameni, dar îmi spuseră că ei nu joacă de cât în *Poclade* (carneval) și când fac nuntă, și

„că preotul nu-i lasă să joace altă dată. Cu toate acestea „ași fi dorit mult să ved pe tineri jucând, și mă întorsei „la părintele Cancici, ca să-l rog să-i lasă să joace. Însă „bunul părinte avea alte idei despre joc. El zicea că jo- „cul este periculos virtuții, e un mijloc de coruperea mo- „ralității mai vârtos că acest popor e mai săngios și mai „dedat la voluptăți decât Slavii. Aduse înainte pe St. Au- „gustin care după cum zicea părintele Cancici a condam- „nat jocul etc. Eu mă străduii al face să înțeleagă că eu „nu vreu decât o probă de joc, o petrecere pe un pătrar „de oară, la care să asiste și sântia sa, că nu se poate „face nici un scandal. Însă părintele sta întru ale sale și „se ținea tare de St. Augustin, în cât nu mă putui con- „teni a nu-i răspunde, că și eu am cetit ca teolog ope- „rile acestui părinte, anume opera lui cea mare *De civi- „tate Dei*, apoi confesiunile, unele predicii, epistole, și din „comentarele lor la cartea facerei, și nu-mi aduc aminte „de locul unde să fie condamnat jocul; dar și de va fi „așa să nu uităm că acest părinte al bisericii, mai înainte „de a scrie despre moralul și dogmele creștinesce, fusese „sătul de bacanale și de alte petreceri păgănesce, la care „luase binișor parte, precum însuși scrie în confesiunile „sale. Toate fură în deșert: totul ce făcu, fu, că începă „a-mi descrie jocurile Valachilor din Istria.“

Eu știind despre toate aceste ce se întemplantă lui Maiorescu, și informându-mă că și actualul preot din *Susnevizza* are aceleași idei despre joc, mă întesei mai dinainte cu Anton Belulovicu, ce ține ospătărie în sat, ca se deede scire la locuitorii d'acolo precum și la cei din satele vecine, să se adune seara la dânsul la ospătărie, căci am să cânt din violină (care se numește pe acolo *guzlă*) cântece cum se cântă în *presu meu România*, totdeodată să aducă lăutarii români ce s'ar fi aflând în acele părți; Belulovicu s'a bucurat foarte despre aceasta, și îndată vesti în toate părțile ca să se adune oamenii la ospătărie.

Seara iată că s'a adunat gloată multă încât nu mai încăpea în ospătărie. Am venit și eu apoi împreună cu d. Covaci, și după ce am zis oamenilor ce erau adunați: *Bură sara oamiri bură*, am început a vorbi cu ei spunându-le că am să le cânt îndată din *guzlă* (violină); ei mă rugară să încep cât mai curând, fiind-că așteptau cu nerăbdare să audă cântece care nu se cântă pe la ei; și luând violina, care o aveam cu mine, am început a cânta mai întâiu *doina* și alte cântece de jale, după aceea cântece vesele de joc; *bătuta*, *horu*, *hangu*, *de brâu* și altele. Aceste cântece de joc i-au impresionat mult în cât mă rugau tot să le mai cânt. După aceea spusei lui Belulovicu, ca să aducă ceva de *merindat* (de mâncare) căci vreau să cinstesc oamenii. Îndată aduse caș, pâne și vin.

După ce a ospătat mulțimea, am rugat pe flăcăi și fete ca să joace ceva jocuri dela dânsii, dar ei nu voiau zicând că le e rușine. Am mai stat la vorbă cu ei, am rugat nevestele și fetele să joace, dar tot nu voiau; atunci am început a ospăta și eu cu dânsii; și am adus vin din belșug și am început a cinsti cu ei, dar vedeam că nici cu chipul acesta nu isbutesc la nimica, nu voiau în rup-tul capului să se hotărăscă să înceapă a juca.

Atunci i-am lăsat, și făcui semn lăutarilor să zică ceva din foale și din supele, și când aceștia au început a cânta am început și eu a prinde muerile și fetele la joc, încât vrând nevrând săreau și ele cu mine, și văzând atunci gloata toată că și eu joc cu ei, au prins curagiu și chef, și au început a se îndemna la joc, și înetul cu începutul începură a se prinde câte doi la brâu și a juca diferite jocuri între cari *sub picioare* și *columbaro*, care nu e decât hora noastră și despre care voiu vorbi mai la vale. Mai cinstind apoi iar cu flăcăii, cu nevestele și cu fetele s'a întins joc strașnic în cât se prăbușa dușumelele casei.

Eu în timpul acela am pus pe note ariile de dant ce cântau lăutarii descriind și jocurile lor, și cu chipul acesta isbutisem să ved români istrienii jucând ceea-ce l. Maiorescu nu isbutise.

Este de notat că acești lăutari în tot timpul cât cântă bat cu iuțală pământul cu picioarele și fac o mulțime de schimonosături, astfeliu strâmbă gura, sucese capul în dreapta și în stânga, îl dau în jos și în sus, închid ochii și îi deschid și altele multe.

Familii românești în Susnevizza sunt: *Francesco Scrobe*, *Andreiu Scrobe*, *Ioan Sculir*, *Mateiu Bartol*, *Bartolo Dianic*, *Bartolo Zecic*, *Iosif Carciulic*, *Mihail Jurman*, *Mateiu Glavina*, *Anton Bercarie*, *Michail Luxic*, *Anton Estenta*.

Cătunele ce se țin de Susnevizza sunt: *Bachelii*, *Bachelichi* și *Brănciulă*.

Din Susnevizza, întovărășit de Mateiu Glavina, care în 1857, umblase prin acele locuri cu Ion Maiorescu și-i dedese multe lămuriri, m'am dus la comuna românească *Vila nova* (numită de Sloveni *Norovas*) departe ca la o jumătate oară pe jos și acolo am fost încungiurat de oamenii, care mă întrebați de unde vin și ce vreau să fac pe la ei.

Am luat și de acolo informațiunii despre obiceiurile lor, care sânt aceleași ca și în Susnevizza.

Familii românești în această comună sânt: *Anton Zadresco*, *Mihu Milecu*, *George Miclăuș*, *Ion Zgolea*, *Anton Solomon*, *George Basic*, *Ariton Basic*, *Francisc Strolig*, *Andreiu Zgrablic*, *Iosif Polie*, *Anton Cartolic*, *Valentin Natinoviciu*, *Francisc Luxic*.

Vila-nova are următoarele cătune: *Rabasi* și *Ian Spirito*.

Din Vila-nova am mers în comuna românească *Jesenovic*, care e în apropiere, și acolo m'am interesat de aceleași lucruri ca și în Vila-nova.

Familii românești în Jesenovice sânt: *Anton Surian*, *Mihail Surian*, *Ion Jadreschi Ciuru*, *Ion Tărdoslavici*, *Zidariu*, *Ion Scavre*, *Mihail Solomon*, *Pavel Beglian*, *Ion Dionic*, *Petru Bercarie*, *Petru Soldatic*, *Andreiu Jurman*, *Martin Luxic*, *Mateiu Zreci*, *Anton Cărfulic*, *Toma Natinovici*, *Martin Ludeviciu*, *Simon Carloviciu*.

Cătunele ce se țin de Jesenovice sânt: *Iatcorichi*, *Carlovici*, *Solomoni*.

De acolo m'am întors în Susnevizza. Voiam să ué duc la satul Său-Martin, unde pe la 1857 când Ion Maiorescu călătorise, se mai vorbea românește, dar nu

m'am mai dus, fiind că mi s'a spus că acel sat este acum cu totul slavizat.

În comuna românească *Letai*, pe unde am trecut ca să vin în Susnevizza, am aflat aceleași obiceiuri ca și la locuitorii de prin celelalte sate pe unde fusesem.

De comuna Letai se țin următoarele cătune: *Cigari*, *Faimani*, *Contussi*, *Mauverichi*, *Polichi*, *Salic* și *Stoja*.

Familii românești sânt: *Anton Contăs*, *Iosif Rășpăr*, *Anton Traculea*, *Ion Faimă*, *Ion Marovicu*, *Ion Garzie*, *Laurenzo Țigar*, *Ion Dobroviciu*, *Ion Stoja*.

În apropiere de Letai vine comuna românească *Po-sert* cu cătunele: *Belai*, *Barichierichi*, *Ghersichi*, *Polichi*, *Spelichi*. Și acolo am aflat aceleași obiceiuri ca și în celelalte comune.

Din Susnevizza am pornit pe jos tot cu bătrânul Mateiu Glavina, și după o călătorie de o oară și jumătate aproape, prin văi, rîpi prăpăstii și bolovani, am ajuns la comuna românească *Bîdo*, pronunțată și scrisă de străini cu cuvântul *Bezdo*.

(Va urma.)

lecțiune practică din Istoria Universală.

Lupta dela Termopile.

Planul.

I. Baza geografică. — II. Enararea materiei de învățământ. — III. Desvoltarea și analizarea celor învățate. — IV. Reproducerea prin școlari. — V. Momentele etice (cultivatoare de inimă).

1. Baza geografică.

Cum se chiamă partea de pământ pe care locuim noi?

Partea de pământ pe care locuim noi, se chiamă Europa.

Arătați Europa. Care ar sci să-mi spună câte părți de pământ sânt? Părți de pământ sânt 5. Europa, Asia, Africa, America și Australia. Bine. Arătați cele 5 părți de pământ. Bine.

Priviți încoaci! În Asia este o țeară numită Persia (eat-o aci), care în vechime era locuită de un popor cu numele Perși. Ținutul acesta (se arată pe chartă) și care se află dela noi spre sud se numesce Peninsula Balcanică. La sudul Peninsulei Balcanice se află o țeară numită Grecia (eat-o aici). Această țeară se compunea în vechime din o mulțime de state mici grecesce; între acestea mai însemnate erau Athena și Sparta (se arată pe chartă), ear populațiunea acestor state se numea: Athenieni și Spartanii și erau foarte viteji. Dela Athena spre nordvest se află un pas sau o strîmtoare de munți*) numită „strîmtoarea Termopilelor“ (se arată pe chartă).

Strîmtoarea Dardanelelor sau Hellespont se numesce o strîmtoare de mare, care împreună marea Marmoră cu marea Egeică. Această strîmtoare

*) Pas linc culescut punctelor din Geografie.

desparte și Europa de Asia. (Se arată pe chartă) Băgați seama: Strimtoare de mare se numește o parte îngustă a mării, prelungită între două uscate, care împreună două mări sau două părți de mare.

Ce țeară se află în Asia despre care vorbirăm noi? Arătați Persia. Cum se numea poporul ce locuia în vechime în Persia? Ce țeară se află la sudul Peninsulei Balcanice? Din ce se compunea Grecia din vechime? Care au fost cele mai însemnate state? Arătați Grecia, Atena, Sparta, Bine. Cum se numea populațiunea acestor state? Cum erau Athenienii și Spartanii? Cum se numește pasul sau strimtoarea de munți ce se află dela Athena spre nord-vest? Arătați strimtoarea Termopilelor. Cum se numește strimtoarea de mare, care împreună marea Marmoră cu marea Egeică și desparte Europa de Asia? Arătați strimtoarea Dardanelor sau Hellespontul. Bine.

II. Enararea materiei de învățământ.

I.

Xerxe, regele Perșilor, voind să cucerească Grecia porni la anul 480. înainte de Christos cu oaste mare asupra ei. El făcu peste strimtoarea Dardanelor (Hellespont) două poduri mari, pe care își trecu armata în Europa. 7 zile și 7 nopți abia trecu armata podurile. După aceea își numără armata și află că ea e de un milion și jumătate de ostași și de 1,200 de năi de resbel. Cu această oaste puternică înaintă spre Grecia și ajunsă până la strimtoarea dela Termopile. Aci îl aștepta regele spartan Leonida cu 300 de Spartanii și 300 de Athenieni, ca să-și apere țeara. Sumețul Xerxe când văzu că Leonida voește cu o mână de oameni să se opună lui, începă să se ridă și provocă pe Leonida să se depună armele de bună voie. Leonida îi răspunse scurt și lămurit: „Vino și ți-le iea“. Xerxe îi zise de nou: Noi suntem așa de mulți, încât de vom săgeta asupra voastră, săgețile noastre vor întuneca soarele. Leonida earăși îi răspunse scurt și precis: „Cu atât mai bine, căci atunci ne vom lupta în umbra lor mai ușor“.

II.

După 3 zile lupta se începe; Perșii se luptau cu multă bărbăție și căutau să încungiure pe Spartanii, dar toate sânt zădarnice, căci Spartanii deși foarte puțin la număr dar aveau credință tare și se luptau ca lei, ei formaseră cu scuturile lor un zid de fier și străpungiau cu lăncile pe cei ce se apropiau de ei. Perșii cad ca snopii de lăncile Spartanilor și roșese pământul cu sângele lor. Spartanii încă se împuținează dar nu desperează, ei voesc mai bine să moară decât să rămână biruiți, și în această credință luptă bărbătesce, luptă pe vicață sau pe moarte. Văzând Perșii atâta resistință din partea Spartanilor perd nădejdea de învingere, dar într'aceea cată sosește în tabăra Perșilor un grec trădătoriu cu nu-

mele Efialte, care spusă Perșilor, că pentru bani este gata a-le arăta calea pe unde atacând pe Spartanii dela spate îi vor învinge cu ușurință. Xerxe încercă pe Grec cu bani, ear acesta le arăta calea prin păduri, pe care apucând Perșii, atacară pe Spartanii și dela spate. Astfelii Spartanii fiind între două focuri văzură că sânt tradați; ei se luptară cu o vitejie rară, dar numărul cel mare al Perșilor îi copleși, și ei muriră toți până la unul cu arma în mână luptând pentru libertate. Mai târziu s'au redicat la locul acesta spre vecinica amintire un monument sau un stâlp, pe care erau scrise cuvintele: „Trecătoriule! spune lumii că aici au căzut 300 de Spartanii luptând pentru libertate“.

Maî târziu fu prins și grecul Efialte și omorât ca un mișel și om netrebnic.

III. Desvoltarea și analisisarea celor învățate.

I.

Ce făcu Xerxe, regele Perșilor, voind să cucerească Grecia?

Xerxe, regele Perșilor, voind să cucerească Grecia porni cu oaste mare asupra ei. La ce an? La anul 480 a. d. Christos.

Voind să-și treacă armata la Europa ce făcu el preste strimtoarea Dardanelor? Voind să-și treacă armata în Europa el făcu peste strimtoarea Dardanelor 2 poduri mari.

În câte zile au trecut armata lui Xerxe podurile? Armata lui Xerxe au trecut podurile în 7 zile și 7 nopți.

Numărându-și Xerxe armata în Europa cât află că e de mare? Numărându-și Xerxe armata în Europa află că ea e de un milion și jumătate de ostași și 1,200 năi de resbel.

Până unde ajunsă el cu această oaste puternică? El ajunsă cu această oaste puternică până la strimtoarea Termopilelor.

Cine îl aștepta aci? Aci îl aștepta regele spartan Leonida cu 300 de Spartanii și 300 de Athenieni.

Ce făcu Xerxe când văzu că Leonida voește să-și apere țeara cu o mână de oameni? Xerxe când văzu că Leonida voește să-și apere țeara cu o mână de oameni, începă să se ridă și provocă pe Leonida să depună armele de bună voie.

Ce îi răspunse Leonida? Leonida îi răspunse: „Vino și ți-le iea“. Ce zise atunci Xerxe? Xerxe îi zise atunci: Noi suntem așa de mulți, încât de vom săgeta asupra voastră, săgețile noastre vor întuneca soarele. Ce îi răspunse Leonida? Leonida îi răspunse: „Cu atât mai bine, căci atunci ne vom lupta în umbra lor mai ușor“.

II.

La câte zile după aceea se începă lupta? Lupta se începă după aceea la 3 zile.

Cum se luptau Perșii? Perșii se luptau cu multă bărbăție și căutau să încungiure pe Spartanii.

Cum se luptau Spartanii? Spartanii se luptau ca lei.

Ce formaseră ei cu scuturile lor? Ei formaseră cu scuturile lor un zid de fier și străpungiau cu lăncile pe cei ce se apropiau de ei.

Cum cădeau Perșii de lăncile Spartanilor? Perșii cădeau ca snopii de lăncile Spartanilor și roșiau pământul cu sângele lor.

Dar Spartanii împuținatu-s'au și ei? Spartanii încă se împuțineau dar nu desperau.

Cum era credința lor? Credința lor era tare.

Ce voiau ei mai bine? Ei voiau mai bine se moară decât să rămână biruiți.

Văzând Perșii atâta rezistență din partea Spartanilor ce fac? Văzând Perșii atâta rezistență din partea Spartanilor perd nădejdea de învingere. Într'aceea cine sosesc în tabăra lor? Într'aceea sosesc în tabăra lor un grec trădătoriu, cu numele Efialte.

Ce le spuse grecul Efialte? Grecul Efialte le spuse, că pentru bani este gata a-le arăta calea pe unde atacând pe Spartanii dela spate îi vor învinge cu ușurință.

Și arătat-li-au el calea? El li-au arătat calea.

Apucând Perșii pe această cale cum atacară pe Spartanii? Apucând Perșii pe această cale atacară pe Spartanii și dela spate.

Văzându-se Spartanii vinduți și într' două focuri ce făcură? Văzându-se Spartanii vinduți și într' două focuri se luptară cu o vitejie rară și muriră toți până la unul cu arma în mână luptând pentru libertate.

Ce s'au ridicat mai târziu la locul acela spre vecinica aducere aminte? Mai târziu s'au ridicat la locul acela spre vecinica aducere aminte un monument sau un stâlp.

Ce era scris pe stâlp? Pe stâlp era scris: Trecătorii! spune lumii că aici au căzut 300 de Spartanii luptând pentru libertate.

Ce s'au întâmplat mai târziu cu Efialte? Efialte mai târziu fu prins și omorât ca un mișel și om netrebnic.

IV. Reproducerea prin școlari.

a) În formă de enunț.

b) În formă de temă scripturistică.

V. Momentele etice.

Cu câți ostași au pornit Xerxe spre Grecia? Xerxe au pornit spre Grecia cu un milion și jumătate de ostași și cu 1,200 de năi de rebel.

Câți ostași avea Leonida? Leonida avea 300 de Spartanii și 300 de Athenieni.

Unde au așteptat Leonida pe Perși? Leonida au așteptat pe Perși la strimtoarea Termopilelor.

Vedeți dragii mei: Leonida avea puțini ostași, de aceea el nu au cutezat a da pept cu Perșii la loc deschis, unde armata cea puternică a lui Xerxe i-ar fi cutropit, nu, el i-a așteptat și s'au luptat cu ei la o strimtoare, unde toată armata lui Xerxe nu

i-au putut folosi acestuia nimic, și unde Xerxe au putut numai un mic număr de ostași să-i pună împotriva, de aceea Leonida, care atât de bine au observat împregiurarea aceasta, au fost un om istet, un conducătoriu excelent și pătit în ale războiului.

El au cugetat la urmări și și-au pregătit planul de rebel cu bună chibzuială. Așa și voi dragii mei: în viața voastră veți avea multe de a face, și veți păți multe, dar în toate întreprinderile voastre, nădejdea v'o puneți în Dzeu, sufletul se vă fie curat de patimi, și înainte de a începe un lucru, faceți-vă mai nainte socoteala, faceți-vă mai nainte planul, că cum o să reușiți cu el, și chibzuind alegeți ce e mai nimerit planului vostru.

Ați văzut cum Perșii se luptau având nădejde în numărul lor cel mare, ear Spartanii se luptau având nădejde în vitejia și în puterea brațelor lor; și ați văzut cum Perșii perduseră nădejdea de învingere și Spartanii eșiau de sigur învingători, dacă nu era ticălosul de Efialte, care pentru bani vindu națiunea sa, vindu țeara sa, vindu sângele său. Vedeți! așa un om mai bine se nu se nască, căci el s'a putut asemăna cu Iuda, care pentru iubirea de argint vindu pe Domnul și Învățătoriu său, — dar las că și-a primit și el pedeapsa, căci a fost omorât ca un om de nimica, a murit o moarte rușinoasă, și blăstămat fiind de întreaga țeară, de toți frații săi pe cari i-a vindut; ba și străinii s'au scărbit de această faptă rușinoasă a lui Efialte.

De aceea vă zic pruncilor! Iubiți-vă patria, națiunea și religiunea mai pre sus de toate, nu vă lăsați seduși, amăgiți și mituiți de alții cu bani sau cu alte lucruri lumesci, pentru ca să vă vindeți patria voastră, în care a-ți văzut mai întâiu soarele lucind, sau națiunea voastră în a cărei limbă preamăriți pe Dumnezeu, sau religiunea voastră, carea vă învață credința cea adevărată; aceste trei lucruri, pruncilor! adevă: patria națiunea, și religiunea vă sunt sante, și când e vorba de mântuirea acestora jefiți-vă toată averea, dați-vă chiar și viața, dar să nu suferiți ca să se atingă cineva de ele, și decât să trăiți cu rușine, mai bine muriți cu toții cu arma în mână și atunci următorii voștri vă vor binecuvânta.

Ați văzut cum Spartanii mai târziu în aducerea aminte a celor căzuți în luptă, ridicară un monument, ear noi și toată lumea vorbesce cu respect de vitejia lor chiar și acum după mii de ani, așa va vorbi lumea și de voi și de toți accia, cari fac fapte vrednice de laudă, fapte mari, fapte care merită a fi scrise cu litere de aur pe paginile istoriei.

Ați văzut dară cum se luptară și cum periră Spartanii așa și voi să faceți. Spuneți și părinților voștri cele ce ați învățat și ați anzit astăzi dela mine.

George Cătană,

învățătoriu.

Instrucțiune practică

despre purtarea socoților și administrarea averilor
bisericești,
de TRAIAN BARZU.

Protocolul principal.

(Urmare.)

Despărțământul VI.

pentru însemnarea veniturilor dela tasuri (discuri).

Regula. În despărțământul acesta al tasurilor se petrec în fie-care Duminică sau sârbătoare banii adunați cu tasurile.

Încheierea despărțământului tasurilor se face la 31. Decembrie așa, că sumele din toate rubricile se adună la olaltă, ear sumele ce ies din aceste adunări se petrec mai la vale în rând cu numirea „la olaltă” și în aceleași rubrici.

Observare.

În unele biserică se poartă numai un tas. În cazul acesta despărțământul VI. al tasurilor se va proceda cu rubrică numai pentru un tas. În alte biserică earăși la sârbători mari se mai poartă și al patrulea tas, în care caz despărțământul tasurilor trebuie să se înzestreze încă cu o rubrică cu numirea „tasul al patrulea.”

Despărțământul VII.

pentru însemnarea veniturilor dela lumină.

Regula. În despărțământul acesta al luminilor se petrec în fie-care Duminică sau sârbătoare banii adunați din vânzarea luminilor.

Încheierea despărțământului luminilor se face la 31. Decembrie așa că se adună la olaltă sumele din toate rubricile, ear sumele ce ies din aceste sumizări se petrec mai la vale în rând cu numirea „la olaltă” și în aceleași rubrici.

Observare.

Unele biserică nu au venit dela lumină, deci în protocolul principal al acestor biserică se va lăsa afară despărțământul VII. al luminilor.

Despărțământul VIII.

pentru însemnarea speselor biserică.

(Datoriile biserică).

1. Crâsnicul biserică are pe anul 1890 un sălaru de 24 fl. Cine are să pretindă și cine este datoriu a solvi această sumă, adică cine-î creditorul și cine-î datorășul?

Crâsnicul îi creditorul, ear biserică îi datorășul.

2. Prescurărița are remunerațiune pe anul 1890. de 12 fl. Cine are să pretindă și cine îi datoriu a solvi această sumă, adică cine-î creditorul și cine-î datorășul?

Prescurărița îi creditorul, ear biserică datorășul.

3. Biserică a împrumutat dela insitulul de cre-

dit și de economii „Timișana” o sumă de 500 fl. Cine-î creditorul și cine-î datorășul?

Institutul de credit și de economii „Timișana” este creditorul, ear biserică este datorășul.

4. Architectul Simeon Dărăbanț mai are la biserică o pretensiune de 1300 fl. pentru lucrările de renovare, sevârșite în 1889. Cine-î creditorul și cine-î datorășul?

Architectul Simeon Dărăbanț e creditorul, ear biserică e datorășul.

Atunci, când alții au pretensiune la biserică, în cazurile acestea acei alții sânt creditorii, ear biserică e datorășul.

Cum se poartă despărțământul VIII. al datorășilor biserică?

Deprinderi:

5. Biserică a rămas la finea anului trecut 1889. în restanță în salariul crânicului cu suma de 12 fl. Unde se înseamnă această datorie veche?

În despărțământul VIII. rubrică a 3-a, numită: „datoria rămasă în restanță la 31. Decembrie 1890.”

6. Biserică are să solvească pe anul 1890. crâsnicul ca sălaru suma de 24 fl. Unde se înseamnă această datorie noauă?

În despărțământul VIII. rubrică a 4-a.

7. Architectul Simeon Dărăbanț are la biserică o pretensiune de 1300 fl. pentru lucrările de renovare sevârșite la biserică în 1889. Unde se înseamnă această datorie veche?

În despărțământul VIII. rubrică a 3-a, numită: „datoria rămasă în restanță la 31. Decembrie 1889.”

8. Biserică are a solvi institutulul de credit și de economii „Timișana” suma de 500 fl., datorie rămasă în restanță la finea anului trecut, 1889. Unde se înseamnă această datorie veche?

În despărțământul VIII. rubrică a 3-a, numită: „datoria rămasă în restanță la 31. Decembrie 1889.”

9. Biserică are a solvi institutulul de credit și de economii „Timișana” interese pe anul 1890. în sumă de 40 fl. Unde se înseamnă această datorie noauă?

În despărțământul VIII. rubrică a 4-a, numită: „Spesele pro 1890.”

Regula I. Toate sumele cu care biserică datorează altora, se petrec în despărțământul VIII. al datorășilor biserică astfel, că datoriile se înseamnă în rând cu numele celui ce are să capete banii dela biserică și anume: datoria veche rămasă din anul trecut, se petrece în rubrică a 3-a, ear datoria cea noauă din anul curent, peste care se dă socoala, se petrece în rubrică a 4-a.

10. În care zi se petrece în despărțământul VIII. al datorășilor bisericii suma de 12 fl., cu care biserica a rămas în restanță la finea anului 1889. în salariul crâșnicului?

În 1. Ianuarie 1890.

11. În care zi se petrece în despărțământul datoriilor bisericii suma de 24 fl., cu care biserica datorează în salariul crâșnicului pe anul 1890.

În 1. Ianuarie 1890.

12. În care zi se petrece în despărțământul datoriilor bisericii suma de 4 fl., cu care biserica a rămas în restanță la finea anului trecut 1889. pentru luminile cumpărate?

În 1. Ianuarie 1890.

Regula II. *Fie-care sumă, cu care datorează biserica, se petrece în despărțământul VIII. al datorilor bisericii încă la începutul anului.*

13. Biserica solvesce în 28. Ianuarie crâșnicului din pretensiunea lui de salariu suma de 5 fl. Unde se petrece această sumă pe care biserica a împăcat-o din datoria ei?

În despărțământul VIII, rubrica a 8-a, numită: „biserica a împăcat prin solvire în bani gata în mai multe rânduri.“

14. Biserica solvesce în 4. Martie arhitectului Simeon Dărăbanț în pretensiunea acestuia pentru lucrările de reparare săvârșite la biserică în 1889. suma de 300 fl. Când se petrece în despărțământul datoriilor bisericii această sumă împăcată?

În 4. Martie.

Regula III. *Sumele, pe care biserica le împacă din datoriile sale, se petrec în despărțământul VIII. al datorilor bisericii în aceeași zi, în care biserica a împăcat datoria sa.*

(Va urma.)

Varietăți.

Alumneul român gr. or. din Timișoara. Adunarea generală a alumneului se ține în anul acesta în 13/25 August a. c. la 11 oare înainte de amiază în școala de băieți a comunei bisericesci române gr. or. din Timișoara-Fabric.

Acei tineri români, de religia gr. or. cații voiesc a fi primiți în alumneu și a cerceta școalele gimnasiale, reale, comerciale ori industriale din Timișoara, au să-și trimită recursele la subscrișul până la 8/20 August.

Recursele să fie instruate cu atestat de botez, atestat școlar de pe anul trecut și atestat de paupertate.

Timișoara, 29 Iuliu (10 August) 1891. *Emanuil Ungureanu*, președinte.

Radicalismul împăratului Wilhelm al II-lea. Din ordinul împăratului Germaniei, vechile datini de etichetă

la curte, carele fuseseră restabilite de marele mareșal conte d'Eulenburg, au suferit schimbări noi. Ordinul împăratului țintesc cartele *menu*, care sânt înrebuințate la prânzuri oficiale. Pe viitoriu, cuvântul „*menu*“ va fi înlocuit cu „*Speisezettel*“, și numele franceze ale bucatelor vor fi schimbate în cuvintele germane corespunzătoare; așa „*bouillon*“ în „*Kraftbrühe*“, „*sauce*“ în „*Tunkes*“, „*mayonaise*“ în „*Gerührtes*“ etc. Cei doi bucătari franceji care sunt în serviciul curții, vor fi concediați; asemenea și D. Foucher, intendantul grădinelor, care este francez. Împăratul a ordonat, ca aceleași reforme să fie introduse și la mesele ofierilor. Nici un cuvânt francez să nu se mai audă nicăiri.

Mulțămită publică. D-na *Sofia*, văduva răposatului învățătoriu Petru Popoviciu, aduce mulțămită publică Reuniunii învățătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeșului, pentru ajutorul de 30 fl. ce l-a primit dela Reuniune.

D. Stefan Velovan, director al institutului nostru pedagogic diecesan. *Întemeierea psihologică a actelor elementare ale gândirii în marginile legilor herbartiane de asociare și reproducere. Monografie psihologică de Stefan Velovan*, publicată în „Foaia diecesană“ din anul trecut, apare acuma în traducere germană în „*Zeitschrift für exakte Philosophie*“ din Germania. Partea întâia s'a publicat în Tomul XXIII. fasc. 3.

Rectificare.

În tractatul „Explicarea faptelor Apostolilor“ la schița istorică a Ierusalimului din „Foaia diecesană“ Nr. 27., p. 2., col. 2., s'a comis o smintă. S'a dat acolo lui Frideric al II din Germania, numele de Barbarossa. Nu acest împărat german poartă în istorie numele acesta ci Frideric I., carele s'a suit pe tron după moartea unchiului său Corad III la anul 1152. Adevărat că și acest Frideric a întreprins o expedițiune cruciată la an. 1189, n'a ajuns însă să cucerească Ierusalimul, ci a repausat la trecerea râului Calicadnus lângă Seleucia în a. 1190.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. dela clasa I-a din comuna **Sacoșul-Unguresc** protopresviteratul Buziașului se escrie concurs cu termen de recurgere până la 10/22. Septembrie a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 300 fl.
2. Pentru lemne, din care se încălzește și școala, 64 fl.
3. Pentru scripturistică 12 fl.

4. Pentru conferințele învățătoresci 15 fl.
5. Pentru curățitul și încălzitul școlii 16 fl.
6. Cortel liber cu doană chilii, bucatărie, cameră și grădină pentru legumi.

Cei ce doresc a ocupa acest post sunt avertizați a-și subșterne recursele, provăzute cu atestatele prescise, la Oficiul protopresviteral gr. or. rom. al Buziașului în *Jebel* până la timpul susindicat.

Recurenții sunt poftiți a se presenta în s. biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare, dar nici de cât în ziua de alegere.

Sacoșul-Unguresc, în 20 Iuliu 1891.

[47] 1—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu protopresviterul concerninte.

CONCURS.

Pentru postul de învățătoriu la școala comunală, cu propunere de limba română și magiară din comuna **Canicea**.

Cu postul de învățătoriu sunt împreunate următoarele emoluminte:

1. În bani gata dela stat 215 fl. v. a.
2. 12 metri de lemne.
3. 5 fl. pentru scripturistică.
4. Cortel liber și grădină de legume.

Recursele provăzute cu timbru necesarîn, compuse în limba magiară, și adresate înaltului Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică, trebuie trimise, până la finea lui August 1891 st. v. comitetului administrativ al comitatului Căraș-Severin în Lugos.

Învățătoriu denumit este îndatorat a îndeplini și funcțiunea de cantor la biserică gr. or. rom. din loc.

[48] 1—3

Scaunul școlariu
din comuna **Canicea**.

CONCURS.

Pentru întregirea postului învățătoresc la școala rom. gr. or. confesională din **Blajova**, în protopresbiteratul *Buziașului*, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumintele sânt:

1. Salariul în bani gata 150 fl.
2. Pentru participarea la conferințe 8 fl.
3. Pentru scripturistică 5 fl.
4. 24 metri de lemne în natură din care are a se încăzli și sala de învățământ.

5. 10 III. grâu.
6. 10 III. cucuruz
7. 8 jugere de pământ arătoriu.
8. Cortel liber cu grădină de legumi.
9. Dela fie-care înmormântare, unde va fi poftit, 20 cr.

Ceice doresc a ocupa acest post își vor subșterne recursele, provăzute cu atestatele prescise, la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Buziașului în *Jebel*, până la timpul sus indicat.

Recurenții sunt poftiți a se presenta în sânta biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare, dar nici decât în ziua de alegere.

Blajova, din ședința comitetului parochial ținută la 30. Iunie 1891.

[44] 3—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine, *Alexandru Ioanoviciu*, protopresb. tractual.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională română gr. or. din **Coșteiu**, protopresviteratul Făgetului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. În bani gata 150 fl. v. a.
2. 31 Hectolitre de cucuruz boambe în natură.
3. Spese de scripturistică 2 fl.
4. Pentru conferințele învățătoresci 5 fl.
5. Pentru servitoriul școlii 8 fl.
6. 32 metri volum de lemne în natură pentru învățătoriu și pentru încălzitul școlii.
7. Locuință liberă în edificiul școlii cu grădină de un juger de pământ.

Ceice doresc a ocupa acest post învățătoresc, au să-și subștearnă recursele ajustate cu documentele necesari, conform statutului organic și regulamentului pentru organizarea învățământului, adresate comitetului parochial din **Coșteiu**, la oficiul protopresviteral gr. or. rom. în *Făget* până la terminul deschis.

Comitetul parochial dorește, ca recurenții să se presinte în vre-o Duminecă seau sârbătoare în sânta biserică; dar nici decât în ziua de alegere.

Coșteiu, din ședința comitetului parochial, ținută în 23. Iunie a. e.

[45] 3—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu*, protopresviter tractual.

